

Begraven soldaten krijgen een gezicht!

Bent u er al eens geweest? Op de militaire Erebegraafplaats bij de toren van de Hervormde kerk midden in het dorp? Ja? Bij de Dodenherdenking op de avond van 4 mei? Of zomaar, eigenlijk een beetje toevallig, bij een wandeling door het dorp? Als je er bent lees je de namen op de grafstenen. Je rekent uit hoe oud ze zijn geworden. En je vraagt je af: Wie waren ze? Wat hebben ze meegemaakt? En zeker ook: Wie was hij eigenlijk die hier begraven ligt? Welk gezicht hoort hierbij? Je denkt: Wat ging er door deze soldaten heen toen ze in de vroege ochtend van 10 mei opgeschrikt werden door het geluid van overvliegende Duitse vliegtuigen? De eerste paniek. Het is oorlog? Dan naar buiten rennend, in het vroege morgenlicht, het geluid van bommen, rookkolommen richting vliegveld Valkenburg, daar ook heel veel neerdalende parachutisten. Dan volgt, vaak met slechts een tiental patronen de man, het strijd aanbinden met de Duitsers. De herovering van de bruggen over de Rijn in Katwijk die in handen zijn van Duitse luchtlandingstroepen. Daarna, dezelfde eerste oorlogsdag nog, de heftige strijd om het vliegveld en het daarnaast gelegen duingebied.

Voor de gesneuvelden wordt veelal gekozen voor de begraafplaats aan de Cantineweg in Katwijk, in de buurt van de watertoren. Sommige ouders kiezen er daarna bewust voor om hun zoon zijn laatste rustplek te geven in Valkenburg. "Hij hoort tussen zijn kameraden." De betrokkenheid van veel Valkenburgse burgers om hun nagedachtenis in stand te houden. Als uitvloeisel daarvan het initiatief om voor iedereen zichtbaar te maken wie deze soldaten waren die de strijd met hun leven moesten bekopen. De samenvatting van het leven van een aantal in de meidagen gesneuvelde soldaten is kernachtig samengevat op informatiebordjes die in samenwerking met de Oorlogsgravenstichting een plek bij hun graf gevonden hebben. Die van Jos Olijhoek en Klaas Willem van Gelderen zijn onlangs geplaatst.

Jos Olijhoek

Jos Olijhoek wordt geboren op 21 februari 1919 in 's-Hertogenbosch. Hij volgt de onderwijzersopleiding in Beverwijk waar hij in 1939 de akte voor het lager onderwijs haalt.

Als datzelfde jaar de oorlogsdreiging toeneemt voorspelt hij tegenover zijn klasgenoten dat Nederland deze keer niet buiten de oorlog zal blijven. Hij houdt er zelfs al rekening mee dat hij het er niet levend van af zal brengen. In september 1939 wordt Jos Olijhoek als dienstplichtig soldaat gemobiliseerd. Jos wordt gelegerd bij de Depottroepen in Leiden. Hij is dan 20 jaar oud. Ook tijdens zijn mobilisatie is hij uitgesproken somber over de toekomst. De laatste keer dat hij zijn ouderlijk huis verlaat neemt hij van zijn hele familie afscheid. Hij is er van overtuigd dat hij ze niet terug zal zien. Helaas krijgt hij gelijk. In de vroege ochtend van de eerste oorlogsdag, 10 mei 1940, krijgt Jos bevel met zijn eenheid naar Vliegveld Valkenburg te gaan om de daar gelande Duitse troepen te verdrijven. Enkele uren daarna, kort na zevenen in de ochtend, wordt hij daar door een Duitse parachutist neergeschoten. Zijn laatste rustplaats vindt hij hier in Valkenburg.

Valkenburg in oorlog

Deel 4. Herdenken blijft nodig!

Het herdenken heeft in Valkenburg een extra dimensie. De herinnering aan de zware strijd in de meidagen van 1940, die aan zovele soldaten en tientallen burgers het leven heeft gekost, wordt dan weer levend. Het confronteert ons steeds weer met het menselijk leed en de zinloosheid van de oorlog.

Kinderen van onze basisscholen zitten op hun knieën als ze de bordjes lezen.

Volwassenen staan stil bij meer dan alleen een witte grafsteen. Links: wethouder. Rechts: zus van een begraven soldaat.

Hymn tot he Fallen

Op 25 april van dit jaar zou dit Eerbetoon aan de Gevallen door onze Valkenburgse Harmonie uitgevoerd worden in een buitengewoon Bevrijdingsconcert. Samen met de muziek van The Longest Day, Schindler's List en Soldaat van Oranje. De zaal aangekleed in lijn met het oorlogs- en bevrijdingsthema. Op onze militaire Erebegraafplaats vlak naast onze

toren liggen 35 Nederlandse militairen die in de meidagen van 1940 omgekomen zijn in de strijd rondom Vliegveld Valkenburg. Van de meesten hebben we een foto en weten we wat er met hen gebeurd is. Daarvan zijn 35 afbeeldingen gemaakt. Die zouden tijdens het spelen van de muziek van de Hymn tot he Fallen na elkaar in beeld gebracht worden. Een tweetal van die afbeeldingen ziet u hiernaast.

Klaas Willem van Gelderen

Klaas Willem van Gelderen werd op 27 februari 1904 geboren in Boskoop. Hij werd boomkweker en had succes met het opbouwen van een eigen bedrijf. Op 26-jarige leeftijd trouwde hij met Neeltje van de Wolf. In de jaren daarna kregen ze twee zoons en een dochter. Dan slaat in de jaren '30 de economische crisis toe. Klaas verliest zijn huis, zijn auto en zijn kwekerij. Hij moet in heel moeilijke tijden als knecht de kost proberen te verdienen. September 1939 moet hij in militaire dienst. Tien mei 1940, de eerste oorlogsdag. Klaas Willem was op dat moment ingedeeld bij de eerste Compagnie van het derde Bataljon van het vierde Regiment Infanterie. Die soldaten waren allemaal gelegerd bij de hangars van Vliegveld Valkenburg. Daar vielen in de vroege morgen totaal onverwacht de eerste bommen. Nederlandse soldaten renden weg en probeerden een veilige plek te vinden. Een aantal van hen vond Duitse parachutisten op hun vluchtweg. Klaas was een van hen. Hij werd neergeschoten, samen met nog meer Nederlandse soldaten. Het was nog geen zes uur in de morgen... Na zes angstige weken hoorde zijn vrouw in Boskoop zomaar van iemand op straat dat haar man gesneuveld was. Zijn laatste rustplaats vond Klaas Willem in Valkenburg.

Het Coronavirus heeft ervoor gezorgd dat het Bevrijdingsconcert geen doorgang kon vinden.

Misschien komt er volgend jaar nog een nieuwe gelegenheid.

75 JAAR VRJHEID